

Spådom, islam och det mänskliga behovet av insikt

TL;DR:

- Människan har genom historien använt spådom för att förstå det okända, från orakel till tarotkort.
- Islam avvisar dessa metoder och betonar istället förtröstan på Guds unika kunskap om framtiden.
- Texten utforskar både spådomens historia och varför islam ser den som en risk för den troende.

Islam har en tydlig och bestämd hållning gentemot spådomskonst, en praxis som alltid har fascinerat människan men som islam ser som både farlig och vilseledande. Spådomskonst innebär att försöka skåda framtiden eller förstå det osynliga genom metoder som tarotkort, kristallkuler och stjärnors rörelser. Men inom islam betraktas dessa försök inte bara som värdelösa—de är en potentiell väg bort från tron på Guds unika och allomfattande kunskap.

Koranen uttrycker tydligt att endast Gud har full insikt i framtiden och det fördolda. I Sura al-Naml 27:65 står det:

"Säg: Ingen i himlarna och på jorden känner till det fördolda utom Gud, och de vet inte när de skall

återuppväckas.” (Koranen, 27:65)

Här slås det fast att varje försök att avslöja framtiden med mänskliga metoder är förgäves, eftersom det är Gud ensam som känner till det dolda. **Spådomskonst utmanar denna grundläggande princip, genom att tillskriva människor en kunskap som enbart tillhör Gud.**

Men trots detta tydliga avståndstagande har spådomskonst alltid lockat människor. I antikens Grekland var oraklet i Delfi en plats där kungar och generaler sökte vägledning inför stora beslut. Pythia, prästinnan som förmedlade oraklets budskap, sägs ha kanaliserat guden Apollons vilja genom kryptiska profetior. Ofta var hennes svar så mångtydiga att de kunde tolkas på flera sätt—en påminnelse om hur svårt det är att verkligen förstå det okända. Ändå reste människor långa vägar för att höra hennes ord, i hopp om att hitta något att hålla fast vid i en osäker värld.

Profeten Muhammed avvisade däremot alla sådana försök att tolka framtiden. I en hadith från *Sahih Muslim* säger han:

”Den som går till en spåman och tror på vad han säger, har förnekat det som uppenbarats för Muhammed.” (Sahih Muslim)

För islam är spådomskonst inte bara en fråga om felaktig information—det är en fråga om tro. Att söka svar i spådom innebär att förneka den grundläggande tron på att Gud är den ende som har makt över framtiden.

Men spådomskonstens historia är rik och fascinerande, fylld av metoder och ritualer som människor har utvecklat för att förstå sitt öde. I det gamla Kina användes *I Ching*, eller *Förvandlingarnas bok*, som ett verktyg för att tolka universums dolda rytm. Genom att kasta mynt eller bambustavar och tolka de mönster som uppstod, försökte kinesiska filosofer avläsa de cykler som styrde både himmel och jord. Men för islam är detta försök att tolka kosmos som ett hemligt språk en illusion—ett tecken på människans förtvivlade längtan efter kontroll i en okontrollerbar värld.

I fornnordisk tradition utövade kvinnliga shamaner, kallade *völvor*, spådom genom *sejd*. De använde ceremonier och trance för att få insikt i kommande händelser, såsom världens slut och dess återfödelse i den episka dikten *Völuspá*. *Völvans* profetior var en central del av den nordiska mytologin, där både gudar och människor ansåg sig kunna påverka och förstå ödet. Men islam ser istället en fara i denna tro—en risk att förväxla

mänsklig tolkning med verklig gudomlig insikt.

Och ändå, även i de mest sofistikerade kulturer, var spådomskonsten ofta ett sätt att handskas med existentiell osäkerhet. Romarna, som byggde ett imperium på disciplin och makt, lät ändå sina präster utföra *haruspicy*—konsten att studera levern hos offerade djur för att tyda tecken från gudarna. Man trodde att leverns form och färg kunde avslöja allt från utgången av slag till om en viss dag var lämplig för att inleda ett fälttåg. För Rom var det en fråga om strategi; för islam är det en fråga om att avstå från arrogansen att tro att människan kan tolka det gudomliga.

Islam förespråkar istället en annan väg: förtröstan. Istället för att söka framtiden genom tarotkort eller djurens inälvor, uppmanas muslimer att söka vägledning genom bön, och att acceptera att Gud ensam styr deras öde. Istikhara-bönen, en bön för vägledning, är ett sätt för den troende att överlämna sitt beslut till Gud, utan att försöka ta reda på detaljerna om framtiden. Det är ett sätt att visa ödmjukhet inför det faktum att människan är en del av skapelsen, inte dess herre.

Islam ser spådomskonst som ett uttryck för mänsklig svaghet, en ovilja att acceptera vår plats i universum och våra begränsningar inför det osynliga. Men samtidigt är det också en påminnelse om hur djupt vår längtan efter att förstå världen sträcker sig. **Kanske är det just i denna längtan—att se in i det okända och få grepp om vår osäkerhet—som vi bäst kan förstå varför människan alltid sökt sig till oraklen och spåmän.**

Men för islam är vägen inte att tolka stjärnor eller kasta tärningar. Det är att förlita sig på tron, att acceptera att vissa saker förblir dolda för oss, och att finna frid i vetskapen om att allt är i Guds händer. I en värld som ständigt förändras och där osäkerheten är ett faktum, är detta både ett löfte och en utmaning—att låta mysteriet vara, och att finna mening i det som är fördolt, inte genom våra egna försök att förstå, utan genom att överlåta förståelsen till den Ende som verkligen vet.